Kerngebied 2 – Landtong Tholen

Cultuurhistorie

De huidige landtong bij Tholen is een relatief jong landschapselement. Zij ontstond pas in de jaren zeventig van de 20e eeuw, bij de aanleg van het **Schelde-Rijnkanaal**. Voor die tijd maakte dit gebied deel uit van de Brabantse polders. Toch heeft deze plek, recht tegenover de vestingstad Tholen, eeuwenlang een grote strategische betekenis gehad door de overgang van water naar land. Op deze locatie lag het fort **Slikkenburg**, een belangrijk verdedigingswerk binnen de linie langs de **Eendracht**. Het fort maakte deel uit van het verdedigingssysteem van Tholen en had als doel de vestingstad, het eiland Tholen en daarmee ook Zeeland te beschermen. Daarnaast bewaakte het de belangrijke scheepvaartroute richting Holland en het achterland. Slikkenburg werd in **1583** aangelegd tijdens de **Tachtigjarige Oorlog**, in een periode waarin de dreiging vanuit Brabant groot was. Door het bewust doorsteken van dijken aan Brabantse zijde werden omliggende polders geïnundeerd. Het kroonwerk Slikkenburg moest voorkomen dat vijandelijke troepen via deze onder water gezette gronden en dijken de stad konden bereiken. Het verdedigingswerk bestond uit aarden wallen met bolwerken en een natte gracht en vormde samen met de vestingwerken van Tholen één samenhangend verdedigingsstelsel. In de eeuwen daarna werd het fort meerdere malen hersteld en aangepast. Tijdens perioden van oorlogsdreiging, zoals het **Rampjaar 1672** bij de Franse inval, speelde Slikkenburg opnieuw een rol in de verdediging van Tholen. Na de opheffing van de vesting Tholen in **1814** verloor het fort zijn militaire functie. Het gebied kreeg vervolgens uiteenlopende bestemmingen, onder meer in het **veerverkeer**, de **oestercultuur** en later bij infrastructurele ontwikkelingen. Ook tijdens de meidagen van **1940** werd deze plek nog ingezet als vooruitgeschoven verdedigingspost tegen een Duitse opmars vanuit Brabant. Na de ontruiming en bezetting van Tholen verloor Slikkenburg definitief zijn militaire betekenis. In de jaren na de Tweede Wereldoorlog werd een deel van het terrein zelfs gebruikt als stortplaats voor huishoudelijk afval. Met de aanleg van het Schelde-Rijnkanaal verdwenen vrijwel alle zichtbare resten van het fort. Slechts **drie oesterputten** herinneren nog aan het verleden. De naam **Slikkenburg** houdt echter de herinnering levend aan een plek waar water, landschap en geschiedenis eeuwenlang bepalend waren voor de bescherming van Tholen.

Natuurwaarden

De landtong Tholen heeft zich ontwikkeld tot een waardevol natuurgebied met **bloemrijk grasland**, dat van groot belang is voor **dagvlinders**. In het gebied groeien verschillende bijzondere plantensoorten, waaronder zeldzame **orchideeën** zoals de **Bokkenorchis**. De **Kleine ratelaar** komt hier volop voor en draagt bij aan de bloemrijke vegetatie.

Bijzonder is bovendien dat hier de enige bekende groeiplaats in Zeeland ligt van **Karwijvarkenskervel**. Langs het water en in het open landschap worden regelmatig vogels waargenomen zoals **IJsvogel, Dodaars en Krakeend**. Ook insecten zijn goed vertegenwoordigd. De zeldzame **Luzernesierblindwants** leeft hier op de algemeen voorkomende **Rolklaver**. Het gebied is in beheer bij Rijkswaterstaat. Het grasland wordt twee keer per jaar gemaaid, waarbij het maaisel wordt afgevoerd. Dit beheer draagt bij aan het behoud van de hoge natuurwaarden en de soortenrijkdom van dit bijzondere landschap.

Karwijvarkenskervel, Landtong Tholen, (M. de Haan)